

MỘT SỐ NHÌN NHẬN TỪ QUÁ TRÌNH ĐẢNG BỘ TỈNH QUẢNG BÌNH LÃNH ĐẠO PHÁT TRIỂN DU LỊCH GIAI ĐOẠN 2011 - 2020

NGUYỄN VĂN GIANG; LÊ THANH HẢI

Trường Chính trị Quảng Bình

Giai đoạn 2011 - 2020, Đảng bộ tỉnh đã tập trung lãnh đạo với nhiều chủ trương, biện pháp chỉ đạo mới đưa du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn và Quảng Bình trở thành điểm sáng của cả nước về phát triển du lịch. Quá trình lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng bộ tỉnh Quảng Bình để lại nhiều dấu ấn, song cũng còn một số tồn tại, nội dung bài viết này sẽ nhìn nhận và góp phần làm rõ vấn đề đó.

Đảng bộ tỉnh Quảng Bình đã vận dụng sáng tạo đường lối của Đảng, kịp thời đề ra chủ trương phù hợp với thực tiễn địa phương

Ngay từ Đại hội lần thứ XV, nhiệm kỳ 2010 - 2015, Đảng bộ tỉnh Quảng Bình đã xác định “Ưu tiên phát triển du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn”, và xây dựng thành nhiệm vụ thứ 4 thuộc lĩnh vực kinh tế, đó là “*Phát triển đa dạng các ngành dịch vụ; Từng bước đưa du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn*”. Đây là bước phát triển mới về chủ trương trong phát triển du lịch, vì trước đó, tại Nghị quyết Đại hội lần thứ XIV (2006) mới chỉ xác định du lịch là “*ngành kinh tế quan trọng*” và du lịch chưa thành tiêu đề riêng mà đặt trong lĩnh vực dịch vụ chung. Bên cạnh, Nghị quyết cũng đề ra nhiệm vụ cụ thể để khắc phục những hạn chế, tồn tại ở giai đoạn trước, từng bước đưa du lịch thành ngành kinh tế mũi nhọn.

Trên cơ sở xác định, sau gần một nhiệm kỳ chỉ đạo thực hiện, trước biến động của thế giới, khu vực và trong nước với những yếu tố thuận lợi, khó khăn đan xen, du lịch và xu hướng phát triển du lịch cũng biến đổi không ngừng, chịu tác động sâu sắc. Đại hội Đảng bộ tỉnh Quảng Bình lần thứ XVI (2015) đã bổ sung, phát triển chủ trương: “*Phát triển mạnh các loại hình dịch vụ, đưa du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn*”, thay chữ “*từng bước*” của nhiệm

kỳ 2010 - 2015 để khẳng định “*Đưa du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn*” trong nhiệm kỳ 2015 - 2020, đồng thời xác định những nhiệm vụ, những chỉ tiêu cụ thể.

Với chủ trương, nhiệm vụ xác định, đã đánh dấu sự chuyển mình quan trọng trong tư duy, nhận thức của Đảng bộ về tiềm năng, thế mạnh của du lịch Quảng Bình. Đồng thời có thể thấy, giai đoạn 2011 - 2015 là giai đoạn cơ sở, nền tảng để tạo đà phát triển du lịch bước sang giai đoạn 2016 - 2020 với mục tiêu cao hơn, xứng với tiềm năng của du lịch Quảng Bình.

Đảng bộ tỉnh Quảng Bình đã tăng cường chỉ đạo trực tiếp toàn diện, đồng bộ nhiều giải pháp nhưng có trọng tâm, trọng điểm và bước đi phù hợp trong từng giai đoạn

Tăng cường đổi mới hoạt động quản lý nhà nước về du lịch nhằm nâng cao chất lượng, hiệu lực, hiệu quả, Tỉnh ủy đã chỉ đạo HĐND, UBND tỉnh thông qua nhiều nghị quyết, chương trình, kế hoạch và tổ chức thực hiện sâu rộng như: Nghị quyết về đầu tư, nhân lực, quy hoạch, kinh tế - xã hội; Kế hoạch hành động thực hiện Nghị quyết số 92/NQ-CP của Chính phủ về một số giải pháp đẩy mạnh phát triển du lịch trong thời kỳ đổi mới; Chỉ thị số 14/TTg của Thủ tướng Chính phủ ngày 2/7/2015 về tăng cường hiệu lực quản lý nhà nước, tập trung khắc phục yếu kém, thúc đẩy phát triển du lịch... Đặc biệt trong năm 2016, tỉnh Quảng Bình đã thành lập Sở Du lịch, đây là dấu mốc quan trọng đối với ngành du lịch, là cơ sở quan trọng để chuyên môn hóa sâu hơn, chuyên nghiệp hơn trong công tác quản lý nhà nước, tập trung đẩy mạnh phát triển du lịch.

Tăng cường nâng cao nhận thức toàn xã hội về phát triển du lịch, từ đó khơi dậy, phát huy sức mạnh của cả hệ thống chính trị, các tổ chức xã hội và Nhân dân, huy động mọi nguồn lực

để phát triển du lịch thành ngành kinh tế mũi nhọn. Đảng bộ tỉnh đã chỉ đạo cấp ủy, chính quyền các cấp tổ chức quán triệt sâu sắc các nghị quyết, chỉ thị, chương trình, kế hoạch... đến tổ chức cơ sở đảng, đảng viên, Nhân dân. Tập trung chỉ đạo các sở, ngành, đơn vị, địa phương triển khai đồng bộ các giải pháp để thúc đẩy phát triển du lịch. Nhờ vậy, hệ thống chính quyền đã nhận thấy trách nhiệm của mình trong thực hiện các mục tiêu, nhiệm vụ và giải pháp phát triển du lịch, tăng cường sự phối hợp trong quản lý hoạt động du lịch, bảo đảm an ninh trật tự, an toàn xã hội, môi trường du lịch, cải cách thủ tục hành chính tạo hành lang pháp lý và môi trường thuận lợi, bình đẳng cho các thành phần kinh tế hoạt động kinh doanh hiệu quả. Công tác lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy và quản lý, điều hành của chính quyền các cấp trong tỉnh đã thể hiện sự đúng đắn, kịp thời, sát sao góp phần chuyển biến quan trọng trong nhận thức của hệ thống chính trị và Nhân dân về phát triển kinh tế du lịch.

Tăng cường công tác quy hoạch, hỗ trợ và đầu tư phát triển du lịch góp phần đưa hạ tầng du lịch ngày càng phát triển đồng bộ, chất lượng. Tỉnh ủy đã chỉ đạo HĐND, UBND tỉnh phê duyệt các quy hoạch quan trọng về du lịch như: Quy hoạch tổng thể phát triển du lịch tỉnh Quảng Bình đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2025; Quy hoạch phát triển du lịch bền vững khu vực Vườn Quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng; Quy hoạch phát triển vùng... Phối hợp với Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch triển khai quy hoạch tổng thể phát triển khu du lịch Vườn Quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng, tỉnh Quảng Bình đến năm 2030, được Thủ tướng phê duyệt tại Quyết định số 2128/QĐ-TTg ngày 29/12/2017. Triển khai tốt công tác lập, điều chỉnh quy hoạch chung, quy hoạch phân khu các huyện, thị xã, thành phố; các xã, phường, thị trấn liên quan đến khu đô thị du lịch Phong Nha theo Quyết định số 2608/QĐ-UBND ngày 24/7/2017 của Chủ tịch UBND tỉnh. Đồng thời, Tỉnh ủy tăng cường chỉ đạo công

Suối Nước Mọc Quảng Bình - Một điểm du lịch giải nhiệt mùa hè

Ảnh: phongnhamytour.com

tác hỗ trợ và đầu tư phát triển cơ sở hạ tầng du lịch. Chỉ đạo hệ thống chính quyền các cấp xây dựng hệ thống chính sách hỗ trợ, khuyến khích và quản lý đầu tư phát triển du lịch, từng bước thực hiện nhiệm vụ, cải thiện môi trường đầu tư kinh doanh, nâng cao năng lực cạnh tranh, hỗ trợ và phát triển doanh nghiệp.

Tăng cường phát triển đa dạng các loại hình, sản phẩm du lịch, nâng cao chất lượng dịch vụ du lịch góp phần thu hút lớn lượng du khách và hoạt động tăng trưởng du lịch. Tỉnh ủy đã chỉ đạo hệ thống chính trị triển khai nhiều hoạt động để xây dựng phát triển các sản phẩm du lịch như: Đẩy mạnh phát triển các sản phẩm du lịch khám phá, trải nghiệm, tìm hiểu Di sản Thiên nhiên thế giới Phong Nha - Kẻ Bàng; Phát triển các dịch vụ bổ trợ, đa dạng hóa các sản phẩm du lịch biển, du lịch nghỉ dưỡng; Phát triển các sản phẩm du lịch sinh thái; Phát triển các loại hình văn hóa tâm linh, du lịch văn hóa lịch sử; Phát triển các sản phẩm du lịch cộng đồng. Bên cạnh từng bước phát triển các sản phẩm du lịch mới như: Du lịch lễ hội, du lịch thể thao, du lịch ẩm thực, du lịch MICE...

Đẩy mạnh hoạt động xúc tiến, quảng bá, liên kết phát triển du lịch nhằm nâng cao vị thế du lịch Quảng Bình. Đảng bộ tỉnh đã chỉ đạo tăng cường các hoạt động cung cấp thông tin, hoạt động quảng bá, xúc tiến du lịch, hoạt động

liên kết du lịch theo chuỗi, vùng trong nước cũng như quốc tế với nhiều hình thức đa dạng. Hoạt động cung cấp thông tin được triển khai rộng rãi trên nhiều kênh, nhiều phương tiện, quy mô rộng lớn. Hoạt động xúc tiến du lịch ngày càng có quy mô, được đầu tư về nội dung, đi vào chiều sâu, chuyên biệt hóa cho từng phân khúc thị trường và mang lại hiệu quả cao. Các hoạt động liên kết hợp tác phát triển du lịch trong và ngoài nước được triển khai thường xuyên, chặt chẽ, đa dạng.

Tăng cường đào tạo, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực và xây dựng văn hóa du lịch xanh, sạch, đẹp, thân thiện. Nhận thức được vị trí, vai trò của nhân lực trong phát triển du lịch, dựa trên lợi thế, đặc điểm của nguồn lao động cũng như cơ sở đào tạo, Đảng bộ tỉnh đã chỉ đạo hệ thống chính quyền tăng cường đào tạo nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu đặt ra. Đặc biệt là nguồn nhân lực chất lượng cao, nhân lực quản lý. Các hình thức đào tạo, bồi dưỡng được tổ chức đa dạng, liên tục với từng đối tượng, nội dung, hình thức phù hợp. Bên cạnh đó, Đảng bộ tỉnh cũng chỉ đạo tăng cường xây dựng văn hóa, môi trường, không gian du lịch theo hướng ngày càng hiện đại, văn minh, bền vững. Do đó, tình hình an ninh du lịch được đảm bảo, văn hóa du lịch ngày càng văn minh, bình đẳng.

Những điều chỉnh linh hoạt, sáng tạo từ việc ban hành chủ trương, định hướng đến phương thức chỉ đạo hoạt động kinh doanh và các nguồn lực du lịch giai đoạn sau 2016 - 2020 luôn có chỉ số cao hơn giai đoạn 2011 - 2015, lĩnh vực hoạt động cũng đa dạng và phong phú, du lịch Quảng Bình ngày càng phát triển toàn diện, đồng bộ và bền vững

Về lượng khách và doanh thu: Giai đoạn 2011 - 2015, lượng khách đạt gần 9,2 triệu lượt, tốc độ tăng trưởng bình quân trên 16,3%. Sang giai đoạn 2016 - 2020, lượng khách đạt 19,7 triệu lượt, gấp 2,1 lần, tốc độ tăng trưởng bình quân trên 18,5%, trong đó khách quốc tế tăng 22%. Doanh thu cũng có những bước tiến đáng kể, tổng doanh thu từ du lịch giai đoạn 2011 - 2015 đạt 9.840 tỷ, đến giai đoạn 2016 - 2019 tổng doanh thu đạt trên 19.200 tỷ, gấp 2,2 lần⁶.

Về hệ thống cơ sở vật chất, hạ tầng: Năm 2015, toàn tỉnh Quảng Bình có 280 cơ sở lưu trú, với 4.377 buồng, 8.187 giường. Năm 2020, có 460 cơ sở lưu trú du lịch, với khoảng 5.200 buồng, 10.200 giường và có hơn 3.000 cơ sở kinh doanh dịch vụ ăn uống.

Về hoạt động lưu trú, lữ hành: Năm 2015, toàn tỉnh Quảng Bình có 28 đơn vị lữ hành đăng ký hoạt động, trong đó có 5 đơn vị lữ hành quốc tế, 23 đơn vị lữ hành nội địa. Năm 2020, có hơn 25 đơn vị lữ hành đăng ký hoạt động, trong đó có 18 đơn vị lữ hành quốc tế và 7 đơn vị lữ hành nội địa và nhiều đơn vị vận tải, thương mại, dịch vụ du lịch.

Về nhân lực du lịch: Năm 2015, tỉnh Quảng Bình có khoảng 4.000 lao động trực tiếp và khoảng 7.300 lao động gián tiếp phục vụ du lịch. Đến tháng 10/2020, có khoảng 6.000 lao động trực tiếp và 12.000 lao động gián tiếp, khoảng 50 - 70% nhân lực đáp ứng yêu cầu công việc. Tổng số hướng dẫn viên được cấp thẻ hoạt động là 276 người, trong đó có 109 hướng dẫn viên nội địa, 167 hướng dẫn viên quốc tế.

Mặt khác, du lịch đã góp phần quan trọng vào quá trình chuyển dịch cơ cấu kinh tế, đóng góp vào tăng trưởng và giải quyết các vấn đề xã hội. Năm 2011, tổng sản phẩm (GRDP) tăng 8,3%, trong đó khu vực dịch vụ - du lịch đóng góp 3,9%, chiếm 41,2% cơ cấu kinh tế. Năm 2015, tổng sản phẩm (GRDP) là 6,7%, trong đó khu vực dịch vụ - du lịch đóng góp 3,9%, chiếm 50,6% cơ cấu kinh tế. Nhưng đến năm 2019, ngành dịch vụ - du lịch tăng lên chiếm 52,01% trong cơ cấu kinh tế của tỉnh, tăng 7,21% so với năm 2018. Tổng sản phẩm (GRDP) 2019 tăng 7,4%, khu vực dịch vụ - du lịch chiếm 3,71%. Sự tăng trưởng của hoạt động du lịch đã góp phần quan trọng vào thay đổi lớn bức tranh kinh tế - xã hội của tỉnh Quảng Bình từ năm 2011 đến năm 2020, đóng góp vào thu ngân sách, giải quyết việc làm, xóa đói giảm nghèo và nâng cao đời sống của Nhân dân.

Với sự thay đổi về tư duy cùng với quá trình bổ sung, phát triển chủ trương và chỉ đạo thực tiễn, dấu ấn lãnh đạo của Đảng bộ tỉnh đã tác động sâu sắc đến chuyển biến của ngành du

lịch, phát huy tiềm năng lợi thế, nâng cao nhận thức của Nhân dân, du lịch có sự phát triển rõ nét, góp phần vào sự chuyển động bức tranh kinh tế - xã hội của tỉnh Quảng Bình giai đoạn 2011 - 2020. Bên cạnh những kết quả đạt được, vẫn còn một số tồn tại, hạn chế, đó là: Mục tiêu đặt ra giai đoạn 2010 - 2015 là “*từng bước đưa du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn*”, để từ đó tạo nền tảng đột phá giai đoạn 2016 - 2020 là “*đưa du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn*”, tuy nhiên cả chặng đường dài 10 năm nhưng Đảng bộ tỉnh chưa ra được nghị quyết chuyên đề về phát triển du lịch, xứng tầm với giá trị tiềm năng để tạo bước đột phá, đồng sức đồng lòng của các cấp ủy đảng, chính quyền trong phát triển du lịch. Ngoài ra, thực tiễn hoạt động du lịch vẫn còn nhiều tồn tại như công tác quản lý nhà nước về du lịch hiệu quả, chất lượng chưa cao, trình độ quản lý nhà nước về du lịch chưa theo kịp yêu cầu phát triển và hội nhập; Cơ sở vật chất kỹ thuật và hạ tầng du lịch đã được chú trọng đầu tư nhưng chưa đồng bộ, chưa theo kịp tốc độ phát triển của ngành du lịch; Công tác định hướng, dự báo trong phát triển du lịch còn hạn chế; Sản phẩm du lịch còn khiêm tốn so với tiềm năng; Một số bản quy hoạch phát triển du lịch đã lạc hậu so với thực tiễn, chưa phù hợp với tình hình phát triển du lịch của tỉnh hiện nay; Đội ngũ nhân lực du lịch còn thiếu cả về số lượng và chất lượng, đặc biệt là lao động có chuyên môn; Vấn đề ô nhiễm môi trường tại các khu du lịch, tuyến, điểm du lịch và việc quản lý, sử dụng kém hiệu quả tài nguyên du lịch; Công tác tuyên truyền quảng bá, xúc tiến, liên kết du lịch mặc dù đã có bước chuyển biến tích cực nhưng thiếu một chiến lược lâu dài, chưa tiếp cận được các thị trường quốc tế cần có sự đầu tư mạnh mẽ hơn để có sự phát triển đột phá trong bối cảnh hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng...

Tài liệu tham khảo:

1. Văn kiện Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh Quảng Bình lần thứ XV, nhiệm kỳ 2010 - 2015, tr.58.
2. Văn kiện Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh Quảng Bình lần thứ XIV, nhiệm kỳ 2005 - 2010, tr.59.
- 3, 4, 5. Văn kiện Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh Quảng Bình lần thứ XVI, nhiệm kỳ 2015 - 2020, tr.73.
- 6, 7, 8, 9. Sở Du lịch, *Số liệu kết quả hoạt động kinh doanh du lịch 1990 - 2019*.
- 8, 9. Tỉnh ủy Quảng Bình, *Chương trình hành động của Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh về phát triển du lịch thực sự trở thành ngành kinh tế mũi nhọn, giai đoạn 2021 - 2025*, Số 01-Ctr/TU, ngày 9/12/2020.

Đặc biệt, du lịch Quảng Bình phát triển chưa xứng với tiềm năng, so với khu vực, cũng như trong nước. Mặc dù lượng khách tăng nhưng nhìn chung không ổn định, dễ bị tác động bởi các yếu tố như thiên tai, dịch bệnh, khủng hoảng... Cụ thể tổng giai đoạn 2010 - 2020 lượng khách đạt gần 29 triệu lượt, tăng khoảng 7 lần so với giai đoạn 2000 - 2009 (4,1 triệu) và gần 42 lần so với giai đoạn 1990 - 1990 (gần 600 ngàn lượt), tốc độ tăng trưởng bình quân hàng năm khoảng gần 25%/năm. Tuy nhiên không ổn định, cụ thể như năm 2014 tăng trưởng bình quân 100,2% nhưng năm 2016 lại tăng trưởng âm rất sâu -30,5%. Bước vào năm 2020, do tình hình dịch bệnh Covid-19, du lịch chịu tác động lớn, tính đến tháng 5/2020, tổng số lượng khách đến với Quảng Bình đạt 151.200 lượt, giảm 68,5% so với cùng kỳ và 71,4% so với kế hoạch. Doanh thu du lịch 5 tháng đầu năm đạt 336.000 triệu đồng, giảm 39,1% so với cùng kỳ và 44,7% so với kế hoạch. Đến tháng 10/2020, số lượng khách du lịch đến Quảng Bình ước đạt 1,7 triệu lượt, giảm 61% so với cùng kỳ năm 2019, giảm 65% so kế hoạch năm 2020, trong đó khách quốc tế ước đạt 55,58 ngàn lượt giảm 76% so cùng kỳ và giảm 78% so kế hoạch năm 2020⁹. Hơn nữa, mặc dù số lượt khách tăng nhưng thời gian lưu trú còn ngắn, trung bình khoảng 1,1 ngày/lượt khách, công suất sử dụng buồng còn thấp và chi tiêu trung bình của khách thấp dẫn đến hiệu quả kinh doanh chưa cao; Kinh doanh du lịch vẫn còn mang tính mùa vụ...

Có thể nói, quá trình lãnh đạo của Đảng bộ tỉnh Quảng Bình về phát triển du lịch giai đoạn 2011 - 2020 đã đạt được nhiều thành quả, từ thực tiễn đã để lại nhiều bài học kinh nghiệm quý giá, việc nhìn lại quá trình là cơ sở để tổng kết, đánh giá, vận dụng vào quá trình lãnh đạo ở những giai đoạn tiếp theo ■